

Prof. Dr. Mustafa Sabri Küçükaşçı (1964-29.07.2023): Bir Dostun Ardından...

Cengiz TOMAR

Prof. Dr., IRCICA, İstanbul, Türkiye,
cengiztomar@hotmail.com (Sorumlu Yazar/Corresponding Author)

Doksanlı yılların başında tanıdım Mustafa S. Küçükaşçı'yı. O, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde İslam Tarihi alanında doktora yapıyordu. Ben, ise aynı üniversitesinin Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü'nde yüksek lisans yapmaktaydım. Tez danışmanı Prof. Dr. Mustafa Fayda benim de lisanstan hocamdı. O, Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde, ben ise Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Tarihi Eğitimi Bölümünde araştırma görevlisiydim. O zamanlar Arapça'mı ilerletmek için İlahiyat Fakültesi Hazırlık bölümünde derslere devam ederken elân İstanbul müftüsü olan Prof. Dr. Safi Arpağuş, ki o dönemde hem İlahiyat Fakültesi camisinin imamı hem de akademik çalışmalarına devam eden genç bir ilim adamıydı, İlahiyat kampüsünde bir odada kalmaktaydı. O oda, bizlerin bir nevi buluşma noktasıydı. Orada İlahiyat Fakültesinden genç akademisyenlerle dostluk kurmuştuk. Mustafa ağabeyle de bu ortamda tanışmıştık.

Daha sonra ben Arapça eğitimi için Ürdün'e gittim. İki yıl sonra üniversiteme döndüğümde bölümde İslam tarihi derslerine, o alanda hoca olmadığından, Osmanlı tarihçilerinin girmekte olduğunu müşahade ettim. Bu durumdan rahatsız olarak, müteveffa hocam Prof. Dr. Coşkun Alptekin'e, Mustafa S. Küçükaşçı'nın bölümümüze öğretim görevlisi olarak alınması için tavassutta bulunarak onu hocamızla tanıştırdım.

Mustafa Sabri Küçükaşçı 1964 Konya doğumluydu. Konya'nın meşhur kanaat önderlerinden Hacıveyiszâde Mustafa Efendi'nin büyük torunuydu. Annesi ise yine Konya'nın büyük ailelerinden Atçekenler'dendi. Mustafa Konya İmam-Hatip mezunuydu ve aynı zamanda hafızdı. Hafızlığının Konya'nın meşhur kıraat hocalarından İsmail Ketenci hocada itmam etmişti. Ardından Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'ni bitirmişti. Aile terbiyesi almış, müeddep ve tam bir beyefendi. Bir müddet Medine'de Arapça okumuştur. 1993'te Prof. Dr. Mustafa Fayda yönetiminde "Emeviler Döneminde Medine" adlı teziyle yüksek-lisans derecesi almıştı.

Müteveffa Coşkun Alptekin hocamız, büyük bir vatansever olup, asistan seçerken hem ilmi yöne hem de edebe, oturmaya kalkmaya çok dikkat ederdi. Hocamız Ortaçağ Anabilim dalında olduğundan asistanlarının Arapça bilmesini isterdi. Coşkun Hoca daha ilk tanışmadan itibaren Mustafa ağabey'i takdir ederek tarih eğitimi bölümüne öğretim görevlisi olarak alınmasını sağladı (1 Kasım 1996). Uzun müddet İkimiz aynı odayı paylaşmaktaydık. Mustafa Küçükaşçı'nın göreve başlamasından çok geçmeden, Coşkun Hocamız da ölümcül bir hastalığa yakalanmıştı. Onu hastaneye genellikle ikimiz götürürdük. Coşkun Hocamız 6 Şubat 1998'de vefat ettiğinde ikimiz de bir anlamda yetim kalmıştık. Zira 28 Şubat kararlarının yakıcı etkisindeki o günlerde Coşkun Hocamız İmam-Hatip mezunu olan, ve o dönemde YÖK ile baskı altına alınmış üniversite yöneticilerinin ayrımcılık ve baskılarına maruz kalan, bizleri korur kollardı.

1997 yılından itibaren, Üniversitedeki görevlerimizin yanısıra, her ikimiz için de ikinci bir okul olan Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisinde (İSAM) İslam Tarihi ve Medeniyeti İlim Heyetinde “müellif-redaktör” olarak çalışmaya başladık. Üniversitede bir müddet, İSAM’da ise hocamız vefat edene kadar, aynı odada çalıştık.

Mustafa S. Küçükbaşçı 28 Temmuz 1999’da Prof. Dr. Mustafa Fayda yönetiminde hazırladığı “Cahiliyyeden Emeviler’e kadar Haremeyn” adlı teziyle doktor ünvanını almıştı. 2000 yılı Mayıs ayında YÖK’ün aldığı bir karar neticesinde hepimiz Atatürk Eğitim Fakültesi Tarih Eğitimi bölümünden, benim de mezunu olduğum Fen-Edebiyat Fakültesi (Şu andaki adı ile İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi) Tarih Bölümüne kadrolarımızla birlikte aktarıldık. Ben doktora çalışmalarına devam ederken, o da bölümün Ortaçağ Tarihi Anabilim dalına yardımcı doçent olarak atandı. Mustafa S. Küçükbaşçı, bir yandan bölümde İslam Tarihi ve Medeniyeti derslerine girerken bir yandan da Ortaçağda şehir, Arap Kaynaklarında Türk İmajı ve Haremeyn tarihi üzerinde ilmi çalışmalar yaptı, kitap ve makaleler yazdı, sempozyumlara katıldı. Haftanın en az bir iki günü İSAM’da birlikte çalışırdık. Ansiklopedi de İslam Tarihi ve Medeniyeti ile ilgili yetmiş altı madde yayımladı. Pek çok maddenin de redaksiyonunu yaptı.

Doçentlik ve profesörlük kadrolarını da aynı üniversite ve bölümde alan hocamız 2010-2013 yılları arasında Marmara Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi’nin dekan yardımcılığı görevini yaptı. İdareciliğin insan tanımak için çok önemli bir tecrübe olduğunu söylerdi. 2013-2015 yılları arasında İstanbul Türbeler Müzesi Müdürü (Ser-türbedâr-ı Âsitâne) olarak görev yaptı. 2015-2019 yılları arasında ise Topkapı Sarayı Müzesi Başkanlığı’nda bulundu. 2022’de Marmara Üniversitesi’nden emekli olarak Fatih Sultan Mehmet Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Bilim Tarihi Bölümü’nde göreve başladı. Aynı üniversite bünyesindeki Prof. Dr. Fuat Sezgin Bilim Tarihi Enstitüsü’nde müdürlük görevini yürüttüğü esnada vefat etti.

TURİNG, Cumhurbaşkanlığı Milli Saraylar İdaresi Başkanlığı Danışma Kurulu üyeliği ve Türk Tarih Kurumu Bilim Kurulu üyeliğinde bulundu. Türkiye Maarif Vakfı ve Türkiye Bilimler Akademisi (TÜBA) iş birliğiyle hazırlanmakta olan *Türk Maarif Ansiklopedisi* çalışmalarına Kültür ve Medeniyet İlim Heyeti başkanı olarak katkıda bulundu. İslam Araştırmaları Merkezi tarafından 2023 yılında hazırlık çalışmaları başlatılan tematik ansiklopedilerden *Hac Ansiklopedisi*’nin baş editörlüğü kendisine tevdi edilmişti. Üsküdar Belediyesi’nin düzenlediği Üsküdar Sempozyumlarının düzenleme kurulu üyesiydik.

Bilebildiğim kadarıyla Konyadaki dedeleri ve hocaları, Ali Ulvi Kurucu, Prof. Dr. Mustafa Fayda, Prof. Dr. Hakkı Dursun Yıldız, Prof. Dr. Coşkun Alptekin, Dr. Durmuş Hocaoglu, Prof. Dr. A. Haluk Dursun ve Şevket Eygi kendisini etkileyen kişilerdi. Erhan Afyoncu ve Coşkun Yılmaz ise yakın arkadaşlarındandı. Şık giyinen, çelebi, kavga sevmeyen, mütevazı ve her daim mütebessimdi. Kimseyi kırmamaya gayret ederdi. En büyük merakları Galatasaray ve musiki özellikle dini musikiydi. Namazlarını özellikle güzel sesli ve musikişinas hafız ve hocaların bulunduğu İstanbul’un büyük camilerinde eda etmeyi severdi. Kıraatte İstanbul veya Üsküdar tavrına hassasiyet gösterirdi.

Bermutad olduğu üzere vefat ettiği 29 Temmuz 2023 Cumartesi günü saat 20.30 civarında kendisiyle telefonlaştık. Sonraki pazartesi günü 17.00’da İSAM’da yeni çıkacak Hac Ansiklopedisi’nin hazırlık çalışmaları için toplanmak üzere sözleştik. Heyhat benim için yeri doldurulamayacak bir dost olan Mustafa Küçükbaşçı ağabeyim o gece bir ansızın bizi terkedip akransız bırakarak gitti. Mekânı Cennet olsun.

YAYINLARI

Tezler:

Emeviler Zamanında Medine, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 1993.

Cahiliye'den Emeviler'in Sonuna Kadar Haremeyn, Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 1999.

Kitaplar:

Cahiliye'den Emeviler'in Sonuna Kadar Haremeyn, İstanbul 2003 (İsar Yayınları).

Abbasilerden Osmanlılara Mekke-Medine Tarihi, İstanbul 2007 (Yeditepe Yayınevi).

Geçmişten Günümüze Hilafet, ed. Mustafa Sabri Küçükaşçı-Ali Satan-Abdulkadir Macit, İstanbul 2019 (İlem Yayınları).

Kitap Bölümleri:

“Emeviler Dönemi Şehir ve Yerel Yönetim Hizmetleri”, *İslam Geleneğinden Günümüze Şehir ve Yerel Yönetimler*, ed. Vecdi Akyüz-Seyfettin Ünlü, İstanbul 1996, s. 99-183.

“Orta Çağda Meyve Sembolizmi”, *Meyve Kitabı*, ed. Emine Gürsoy Naskali-Dilek Herkmen, İstanbul 2006, s. 545-559.

“Evliya Çelebi'nin Meramı”, *Meram Kitabı*, ed. Dilaver Gürer-Bekir Şahin, İstanbul 2007, s. 11-15.

“Bilal-i Habeşi'den Günümüze Ezan ve Müezzinler”, *İstanbul Ezanları*, ed. Yusuf Çağlar, İstanbul 2010, s. 23-63.

“Sultan II. Abdülhamid ve Haremeyn”, *Sultan II. Abdülhamid ve Dönemi*, ed. Coşkun Yılmaz, İstanbul 2012, s. 237-250.

“Mekke-i Mükerreme”, *Evliya Çelebi'nin Şehirleri*, ed. Zekeriye Kurşun-Coşkun Yılmaz, İstanbul 2013, s. 153-159.

“Medine-i Münevvere”, *Evliya Çelebi'nin Şehirleri*, ed. Zekeriye Kurşun-Coşkun Yılmaz, İstanbul 2013, s. 161-167.

“Evliya Çelebi'nin Konyası”, *Evliya Çelebi'nin Şehirleri*, ed. Zekeriye Kurşun-Coşkun Yılmaz, İstanbul 2013, s. 97-102.

“Evliya Çelebi'nin Haccı”, *Evliya Çelebi'nin Dünyası*, ed. Coşkun Yılmaz, İstanbul 2013, s. 97-102.

“Erken İslam Döneminde Medine Kuyuları”, *Osmanlı'nın İzinde Prof. Dr. Mehmet İpşirli Armağanı*, haz. Feridun Emecen vd., İstanbul 2013, II, s. 259-270.

“Medine Tarihçisi Semhûdî ve Vefâü'l-Vefâ Adlı Eseri”, *Kitaplara Vakfedilen Bir Ömre Tuhfe: İsmail E. Erünsal'a Armağan: Tarih*, haz. Hatice Aynur vd., İstanbul 2014, I, s. 423-446.

“İlk Müslümanların İstanbul Seferleri ve Eyüp Sultan”, *Düşten Fethen İstanbul*, ed. Coşkun Yılmaz, İstanbul 2015, s. 33-50.

- “Sultan Abdülmecid'in Haremeyn'e Hizmetleri”, *Sultan Abdülmecid ve Dönemi*, ed. Kemal Kahraman-İlona Baytar, İstanbul 2015, s. 72-83.
- “Fetih Hadisi ve Müslümanların İstanbul Kuşatmaları”, *Antik Çağ'dan XXI. Yüzyıla Büyük İstanbul Tarihi: Siyaset ve Yönetim-I*, ed. Coşkun Yılmaz, İstanbul 2015, s. 284-293.
- “İstanbul'daki Mukaddes Emanetler”, *Antik Çağ'dan XXI. Yüzyıla Büyük İstanbul Tarihi: Din-V*, ed. Coşkun Yılmaz, İstanbul 2015, s. 402-415.
- “Sacred Relics in İstanbul”, *History of İstanbul: Religion-V*, ed. Coşkun Yılmaz, İstanbul 2015, s. 416-431.
- “Bilgiyi Estetikle Buluşturan Bir Osmanlı Münevveri Kadıasker Mustafa İzzet Efendi”, *Hattat, Neyzen ve Bestekâr Kadıasker Mustafa İzzet Efendi (1801-1876)*, İstanbul 2015, s. 30-37.
- “İstanbul'un Manevi Mimarı Eyüp Sultan”, *Dünya Mirası İstanbul*, İstanbul 2016, s. 215-224.
- “Mimar Sinan ve Haremeyn”, *Mimar Sinan ve Su*, ed. Coşkun Yılmaz, İstanbul 2017, s. 11-25.
- “Yavuz Sultan Selim'e Dair”, *500. Yılında Mukaddes Emanetler ve Yavuz Sultan Selim Sergi Kitabı*, İstanbul 2017, s. 4-23.
- “Topkapı Sarayı'nda Kutsiyet ve Kutsal Mekanlar”, *Topkapı Sarayı'nı Anlatmak*, ed. Ali Satan vd., İstanbul 2018, s. 164-183.
- “Topkapı Sarayı'na Dair”, *The Treasures and the Tradition of Lale in the Ottoman Empire*, Kyota 2019, s. 268-272.
- “Emevîler ve Hilafet”, *Geçmişten Günümüze Hilafet*, ed. Mustafa Sabri Küçükaşçı vd., İstanbul 2019.
- “Kutbeddin Nehrevâlî (Mekkî) ve Türk Tarih Yazımındaki Yeri”, *Prof. Dr. Abdülkerim Özaydın'a Armağan*, ed. Ebru Altan vd., İstanbul 2020, s. 482-499.
- “Sultan II. Mahmud ile Sultan Abdülmecid'in Medinesi”, *Tarihin Engin Sularında-Prof. Dr. Vahdettin Engin'e Armağan*, ed. Arif Kolay-Ahmet Vurgun, İstanbul 2022, s. 221-235.
- Makaleler:**
- “Anadolu'da Arap-Bizan Mücadelesi ve Sâife Seferleri”, *Türk Kültürü İncelemeleri Dergisi*, II (2000), s. 1-22.
- “Erken Dönem Arap-İslam Edebiyatında ‘Türk’ Tasavvuru”, *Türklük Araştırmaları Dergisi*, XI (2002), 7-29.
- “Türk Hakimiyetine Kadar Arap-İslam Edebiyatında ‘Türk’ Tasavvuru”, *Türklük Araştırmaları Dergisi*, XII (2002), 21-39.
- “Mensubiyet İle Asabiyet Arasında Âl-i Fâtıma”, *Türklük Araştırmaları Dergisi*, XVIII (2005), s. 43-65.
- “Tarihi Süreçte Seyyid ve Şerif Kavramlarının Kullanımı”, *Osmanlı Araştırmaları*, XXXIII (2009), s. 87-129.

Tebliğler:

“VII.-XII. Yüzyıllarda Likya'ya Arap İlgisi”, *III. Likya Sempozyumu (7-10 Kasım 2005)*, ed. Kayhan Dörtlük vd., İstanbul 2007, I, s. 375-383.

“Üsküdar’ı Ziyaret Eden Şerifler”, *IV. Üsküdar Sempozyumu (3-5 Kasım 2006)*, ed. Coşkun Yılmaz, İstanbul 2007, II, s. 473-484.

“Bizans ve Osmanlı Dönemlerinde Kendinden Söz Ettiren Üsküdar Kışları”, *V. Üsküdar Sempozyumu (1-5 Kasım 2007)*, ed. Coşkun Yılmaz, İstanbul 2008, II, s. 485-502.

“Konevî'nin Çağında İktidar-Sûfi Çevre İlişkilerine Dair”, *I. Uluslararası Sadreddin Konevî Sempozyumu Bildirileri (20-21 Mayıs 2008)*, Konya 2010, s. 183-193.

“Yunus Emre'nin Yaşadığı Çağda İlmî ve Kültürel Hayata Dair”, *I. Ulusal Yunus Emre Sempozyumu (22-23 Mayıs 2009)*, Karaman 2010, s. 33-52.

“Türk Hakimiyeti Öncesi İslam-Bizans Mücadelesinin Anadolu Şehirlerindeki Yansımalarına Dair”, *Şehir ve Medeniyet Uluslararası Sempozyumu (9-11 Ekim 2009)*, ed. Salih Karşlıoğlu, Ankara 2011, s. 303-314.

“Sahabelerin İstanbul Seferleri”, *Aydos Kalesi ve İstanbul'un Fethi Sempozyumu (28 Mayıs 2011)*, ed. Uğur Demir-Mehmet Mazak, İstanbul 2011, s. 57-70.

“The Medina Wells in the Early Islamic Period”, *IWA Specialized Conference on Water and Wastewater Technologies in Ancient Civilizations (22-24 March 2012)*, ed. İsmail Koyuncu vd., İstanbul 2012, s. 843-852.

“Zemzem: Türk İslâm Kültüründe Algılanışı”, *Su Medeniyeti Sempozyumu (26-27 Haziran 2009)*, ed. Kerim Han Acar, Konya 2013, s. 476-483.

“İki Arap Âliminin Gözünden XVI. Yüzyılda İstanbul”, *Osmanlı İstanbulu: I. Uluslararası Osmanlı İstanbulu Sempozyumu Bildirileri (29 Mayıs-1 Haziran 2013)*, ed. Feridun Emecen-Emrah Safa Gürkan, İstanbul 2014, s. 71-86.

“Osmanlı Döneminde Yazılan Mekke Tarihlerinin Türk Tarihi Bakımından Değerine Dair”, *XI. Milli Türkoloji Kongresi (11-13 Kasım 2014)*, ed. Azmi Bilgin, İstanbul 2014, II, s. 427-438.

“Müslümanların Akdeniz'i Keşfine Dair”, *2. Turgut Reis ve Türk Denizcilik Tarihi Uluslararası Sempozyumu (1-4 Kasım 2013)*, ed. Cihan Yemişçi vd., Bodrum 2015, I, s. 282-293.

“Üsküdar Şerifler Köşkü Sakinleri”, *VIII. Üsküdar Sempozyumu (21-23 Kasım 2014)*, ed. Coşkun Yılmaz vd., İstanbul 2015, II, s. 127-141.

“Eyüp Sultan'ın Türk Kültüründeki İzlerine Dair”, *12. Uluslararası Eyüp Sultan Sempozyumu (6-8 Kasım 2015)*, ed. Hüseyin Karaca, İstanbul 2016, s. 282-291.

“Konya'nın Manevî Dünyasını Aydınlatan Hacı Veyis Efendi”, *Şehir ve Alimleri Sempozyumu (11-12 Kasım 2016) Kitabı*, ed. Ramazan Altıntaş, Konya 2017, s. 151-161.

“Dünden Bugüne Mukaddes Emanetler Dairesi”, *500. Yılında Mukaddes Emanetler: Yaşayan Mirasımız*, ed. Mustafa Sabri Küçükaşçı, İstanbul 2019, s. 50-67.

“İslâm Fetih Geleneği İçinde İstanbul'un Fethi ve Ayasofya'nın Camiye Tahvili”, *Ayasofya-i Kebir Cami-i Şerifi Sempozyumu (2-4 Ekim 2020) Bildirileri*, Ankara 2021, s. 273-294.

“[İslam'dan Önce] Mekke'deki Dinî Görevler”, *H. Peygamber'in Vedâ Haccı Hutbeleri Sempozyumu (2-3 Kasım 2019)*, ed. M. Suat Mertoğlu, Ankara 2021, s. 93-116.

“Halûk Hoca'nın Üsküdarı”, *XI. Üsküdar Sempozyumu (15-17 Ekim 2021)*, ed. Coşkun Yılmaz, İstanbul 2023, III, s. 312-337.

“Osmanlı Tarihi Araştırmaları İçin Az Bilinen Bir Kaynak: Topkapı Sarayı Taş Kitabeler Koleksiyonu”, *XIX. Türk Tarih Kongresi (3-7 Ekim 2022)*, Ankara 2023 (Yayın Aşamasında).

“Tokat'ın Yetiştirdiği Kültür Adamı ve Müzeci: Mustafa Necati Elgin”, *V. Tokat Sempozyumu (14-16 Ekim 2022)*, Tokat 2023 (Yayın Aşamasında).

Ansiklopedi Maddeleri:

“Haremeyn”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, XVI (İstanbul 1997), s. 153-157 (Şit Tufan Buzpınar ile birlikte).

“Harre”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, XVI (İstanbul 1997), s. 244-245.

“Harre Savaşı”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, XVI (İstanbul 1997), s. 245-247.

“Hicaz, I. Bölüm”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, XVII (İstanbul 1998), s. 432-437.

“Irak, II. Bölüm, Ortaçağ Müslüman Coğrafyacılarına Göre Irak”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, XIX (İstanbul 1999), s. 85-87.

“İbn Asâkir, Ebü'l-Kâsım”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, XIX (İstanbul 1999), s. 321-324 (Cengiz Tomar ile birlikte).

“İmam, I. Bölüm”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, XXII (İstanbul 2000), s. 178-181.

“İskâfi, Ebû İshak”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, XXII (İstanbul 2000), s. 552.

“Kâdir-billâh”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, XXIV (İstanbul 2001), s. 127-128.

“Kâhir-billâh”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, XXIV (İstanbul 2001), s. 172-173.

“Kâtip, I. Bölüm”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, XXV (İstanbul 2022), s. 49-52.

“Kıyâde”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, XXV (İstanbul 2022), s. 507.

“Kilâb b. Rebîa (Benî Kilâb b. Rebîa)”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, XXV (İstanbul 2022), s. 567.

“Kinde (Benî Kinde)”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, XXVI (İstanbul 2002), s. 37-38.

“Kindî, Muhammed b. Yûsuf”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, XXVI (İstanbul 2002), s. 40-41.

“Mahalle”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, XXVII (İstanbul 2003), s. 323-326 (Ali Murat Yel ile birlikte).

“Mâlik b. Avf”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, XXVII (İstanbul 2003), s. 504-505.

“Mâlûlbey'a”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, XXVII (İstanbul 2003), s. 546-547.

- “Medine, I. Bölüm”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, XXVIII (Ankara 2003), s. 305-311 (Nebi Bozkurt ile birlikte).
- “Medine, II. Bölüm, Osmanlı Dönemi”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, XXVIII (Ankara 2003), s. 311-318.
- “Mekke, I. Bölüm”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, XXVIII (Ankara 2003), s. 555-563 (Nebi Bozkurt ile birlikte).
- “Mekke, II. Bölüm, Osmanlı Dönemi”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, XXVIII (Ankara 2003), s. 563-572.
- “Mekke, III. Bölüm, Mekke Emirliği”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, XXVIII (Ankara 2003), s. 572-575.
- “Mescid-i Harâm”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, XXIX (Ankara 2004), s. 273-277 (Nebi Bozkurt ile birlikte).
- “Mescid-i Nebevî”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, XXIX (Ankara 2004), s. 281-290 (Nebi Bozkurt ile birlikte).
- “Mevsim”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, XXIX (Ankara 2004), s. 489-490.
- “Mudar (Benî Mudar)”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, XXX (Ankara 2020), s. 489-490.
- “Mut‘im b. Adî”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, XXXI (Ankara 2020), s. 402.
- “Müezzin”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, XXXI (Ankara 2020), s. 489-495.
- “Müşrif”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, XXXII (İstanbul 2006), s. 167-169.
- “Nizâr b. Mead (Benî Nizâr b. Mead)”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, XXXIII (İstanbul 2007), s. 198-199.
- “Râbiğ Seriyesi”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, XXXIV (İstanbul 2007), s. 382-383.
- “Reci‘ Vak‘ası”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, XXXIV (İstanbul 2007), s. 510-511.
- “Rızık”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, XXXV (İstanbul 2008), s. 74-75.
- “Rifâde”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, XXXV (İstanbul 2008), s. 97-98.
- “Rûme Kuyusu”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, XXXV (İstanbul 2008), s. 231-232.
- “Safâ ve Merve”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, XXXV (İstanbul 2008), s. 441-442.
- “Sakîf (Benî Sakîf)”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, XXXVI (İstanbul 2019), s. 10-11.
- “Sakîfetü Benî Sâide”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, XXXVI (İstanbul 2019), s. 11-12.
- “Sa‘lebe (Benî Sa‘lebe)”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, XXXVI (İstanbul 2019), s. 27-28.

- “Sâlim b. Avf (Benî Sâlim b. Avf)”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, XXXVI (İstanbul 2019), s. 48.
- “Savâif”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, XXXVI (İstanbul 2019), s. 185-186.
- “Sehm (Benî Sehm)”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, XXXVI (İstanbul 2019), s. 323-324.
- “Selâmân (Benî Selâmân)”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, XXXVI (İstanbul 2019), s. 344-345.
- “Semhûdî”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, XXXVI (İstanbul 2019), s. 489-491.
- “Senetü'l-hüzn”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, XXXVI (İstanbul 2019), s. 519-520.
- “Seniyyetülvedâ”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, XXXVI (İstanbul 2019), s. 526-527.
- “Seyyid”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, XXXVII (İstanbul 2009), s. 40-43.
- “Sikâye”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, XXXVII (İstanbul 2009), s. 177-178.
- “Süheylî, Abdurrahman b. Abdullah”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, XXXVIII (İstanbul 2010), s. 30-32.
- “Şâmî, Şemseddin”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, XXXVIII (İstanbul 2010), s. 330-331.
- “Şehir, I. Bölüm”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, XXXVIII (İstanbul 2010), s. 441-446.
- “Şehzade, I. Bölüm”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, XXXVIII (İstanbul 2010), s. 478-480.
- “Şeyhülharem”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, XXXIX (İstanbul 2010), s. 90-91.
- “Tâif”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, XXXIX (İstanbul 2010), s. 443-447.
- “Târih, II. Bölüm, Irak-Arabistan”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, XL (İstanbul 2011), s. 36-40.
- “Umretü'l-kazâ”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, XLII (İstanbul 2012), s. 153-155.
- “Ümmü Sinân”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, XLII (İstanbul 2012), s. 330.
- “Vahşî b. Harb”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, XLII (İstanbul 2012), s. 450-451.
- “Ali Ulvi Kurucu”, *Konya Ansiklopedisi*, Konya 2012.
- “Hacı Veyis (Kurucu) Efendi”, *Konya Ansiklopedisi*, Konya 2012.
- “Hacı Veyiszâde Ailesi”, *Konya Ansiklopedisi*, Konya 2012.
- “Hacı Veyiszâde Hacı İbrahim (Kurucu) Efendi”, *Konya Ansiklopedisi*, Konya 2012.
- “Hacı Veyiszâde Mustafa Sabri Efendi (Kurucu)”, *Konya Ansiklopedisi*, Konya 2012.
- “Osman Ferit Turan”, *Konya Ansiklopedisi*, Konya 2012.
- “Yaşmak”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, XLIII (İstanbul 2013), s. 347-349

- “Yenbu”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, XLIII (İstanbul 2013), s. 421-423.
- “Yûnîni, Kutbüddin”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, XLIII (İstanbul 2013), s. 596-597.
- “Yüzük, I. Bölüm”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, XLIV (İstanbul 2013), s. 55-57.
- “Zemzem”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, XLIV (İstanbul 2013), s. 242-246.
- “Zübeyd (Benî Zübeyd)”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, XLIV (İstanbul 2013), s. 516-517.
- “Zübeyr”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, XLIV (İstanbul 2013), s. 521.
- “Zülhuleyfe”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, XLIV (İstanbul 2013), s. 561-563.
- “Âkiş, Hasan b. Ahmed”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, Ek-I (Ankara 2020), s. 62-63.
- “Bâ Selâme”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, Ek-I (Ankara 2020), s. 158-159.
- “Belviranlı, Ali Kemal”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, Ek-I (Ankara 2020), s. 183.
- “Bilâdi, Âtik b. Gays”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, Ek-I (Ankara 2020), s. 198-199.
- “Hadrâvi”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, Ek-I (Ankara 2020), s. 509-510.
- “Hattâb, Mahmûd Şit”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, Ek-I (Ankara 2020), s. 545-546.
- “İbnü'l-Hoca, Muhammed b. Muhammed Beşîr”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, Ek-I (Ankara 2020), s. 613-614.
- “Kaftan, I. Bölüm”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, Ek-I (Ankara 2020), s. 701-709.
- “Köy”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, Ek-II (Ankara 2019), s. 85-87 (Osman Gümüşçü ile birlikte).

Çeviri:

Zübeyr Zekkâr, “İbn İshak’ın Hayatı”, çev. Mustafa Sabri Küçükaşçı, *Öneri*, I/4 (1996), s. 181-187.

Kitap Tanıtımı:

“Kur’an’ı Anlamaya Hermenötik Bir Çaba!”, *Matbûat*, XIX (1995), s. 19 (Dücan Cündioğlu’nun *Kur’an’ı Anlamanın Anlamı (İstanbul 1995)* ve *Anlamın Buharlaşması ve Kur’an (İstanbul 1995)* isimli kitaplarına dairdir).

Popüler Dergilerdeki Makaleler:

- “Mescid-i Nebvî’nin Mimarisine Dair Notlar”, *Diyanet Aylık Dergi*, CCLXI (2012), s. 14-17.
- “Haremeyn’de Ramazan”, *Keşkül*, XXVII (2013), s. 46-53.

- “Hz. Peygamber’den Selçuklulara Emân Geleneği”, *Din ve Hayat: TDV İstanbul Müftülüğü Dergisi*, XVIII (2013), s. 92-96.
- “Mukaddes Emanetler’in Anlamı ve İstanbul’u Şereflendirmesine Dair”, *Keşkül*, XXXI (2014), s. 21-28.
- “Seyyid ve Şerif Kavramlarının Oluşum Sürecine Dair Notlar”, *Rihle*, XVII (2014), s. 31.
- “Bir Şehir Külliyesi: Üsküdar Sempozyumları”, *Üsküdar Kültür, Sanat ve Medeniyet Dergisi*, ed. Bahtiyar Aslan, I (2015), s. 148-149.
- “Haluk Dursun İle İstanbul ve Üsküdar’ın Florası”, *Üsküdar Kültür, Sanat ve Medeniyet Dergisi*, ed. Saliha Özdemir, IV (2017), s. 23-32.
- “Tahsin Görgün İle Fetö, Modernlik ve Cemaatler”, *Üsküdar Kültür, Sanat ve Medeniyet Dergisi*, ed. Saliha Özdemir, IV (2017), s. 99-104.
- “Zemzem”, *Z Kültür-Sanat-Şehir Dergisi (Su ve Şifa Teması)*, ed. Murat Dinçer Çekin II (2017), s. 74-79.
- “Yavuz Sultan Selim ve Kutsal Emanetler”, *Üsküdar Kültür, Sanat ve Medeniyet Dergisi*, ed. Saliha Özdemir, V (2017), s. 33-42.
- “Hz. Peygamber ve Ramazan (Hz. Peygamber’in Orucu)”, *Üsküdar Kültür, Sanat ve Medeniyet Dergisi*, ed. Saliha Özdemir, VI (2018), s. 87-90.
- “Uluslararası 10. Üsküdar Sempozyumu”, *Üsküdar Kültür, Sanat ve Medeniyet Dergisi*, ed. Saadet Gül, VII (2018), s. 148-152.
- “Bi’set, Hicret ve Mi’râc Ekseninde Emânet, Medeniyet ve Hırka-i Şerîf”, *Keşkül*, XLVII (2018), s. 36-55 (Hilmi Şenalp ile birlikte).
- “Evvel Giden Ahbâba Selâm Olsun”, *Üsküdar Kültür, Sanat ve Medeniyet Dergisi*, ed. Serkan Osmanlıoğlu, VIII (2019), s. 80-87.
- “Hicaz’ı Hatırlamak”, *Üsküdar Kültür, Sanat ve Medeniyet Dergisi*, ed. Serkan Osmanlıoğlu, IX (2019), s. 43-50.
- “İslam Tarihinde Salgınlar ve Karantina/Korunma Tedbirleri”, *Üsküdar Kültür, Sanat ve Medeniyet Dergisi*, ed. Serkan Osmanlıoğlu, X (2020), s. 79-84.
- “Rasûlullah Diyârından Muhacir Oldu Cennâta”, *Dârülmülk Konya-Tarih, Kültür, Sanat ve Medeniyet Dergisi*, I (2022), s. 128-137.
- “Mahmut Erol Kılıç İle İrfan Geleneğimiz ve Hz. Mevlânâ Etrafında ‘İkimizin Kalbi Birdir, Sen Benimsin Ben Seninim’”, *Dârülmülk Konya-Tarih, Kültür, Sanat ve Medeniyet Dergisi*, II (2023), s. 42-61.

Prof. Dr. Mustafa Sabri Küçükaşçı (1964-29.07.2023)

Aile büyüklerinden Ali Ulvî Kurucu ile

Ailesi ile

Prof. Dr. Cengiz Tomar ve Prof. Dr. Feridun M. Emecen ile bir sempozyumda

Topkapı Sarayı'nın halef-selef üç Müze Başkanı:
Prof. Dr. İlber Ortaylı, Prof. Dr. A. Haluk Dursun ve Prof. Dr. Mustafa Sabri Küçükaşçı